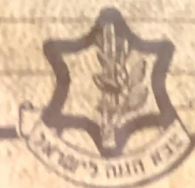

סמל אלדרוטי ישעיהו
2421
בן ציפורה ומשה
נולד ב- כ"ב סיוון תרפ"ט 30.6.1929
התגייס לצה"ל ב- 1948
שרת בגדוד "גדעון" (13)
נפל ב- ב' סיוון תשי"ח 9.6.1948
בקרב על לוביה.

ישעיהו אלדרוטי,

בן צפורה ומשה. נולד ביום כ"ב בסיוון תרפ"ט 30.6.1929 בירושלים. מילדותו גר בטול כרם, שם כיהן אביו כמנהל בית-ספר לפרשנים צעירים והתמסר להצלחתם על ידי הינוך לתורה ולעבודה. מגיל צעיר נילה ישעיהו ידיעה במלאכה והראה כושר עבודה רב. בטול-כרם היתה משפחתו המשפחה היהודית היחידה במקום ובפרוץ מאורעות 1936-1939 נאלצו לעזוב את העיר ועברו לחיפה. שם למד ישעיהו בבית ספר עממי עד 1938 והיה בין המצטיינים בכיתתו. אם העברת אביו לתל אביב לרגל עבודתו המשיך שם את לימודיו. אחרי זמן קצר עבר עם הוריו לירושלים וסיים שבע כיתות בביה"ס "תחכמוני". מלטולי המשפחה שוב העבירוהו לתל-אביב, וכאן סיים את חוק לימודיו בביה"ס "מרכז" והמשיכם בביה"ס המקצועי ע"ש מכס פיין במשך שנתיים. באותה תקופה הצטרף "להגנה" ול"מכבי".

ישעיהו היה כשרוני ביותר במלאכות יד, בחיטוב בעץ, בפיסול, בהמצאות שונות במכשירי השמל והשאר אחריו הרבה הפצי משכית שימושיים, עשויים בטעם וברייקנות. כמו כן, ניחן בחוש מוסיקלי וניגן בכלי נגינה שונים. לאחר תום לימודיו עבד במחלקה לעבודות ציבוריות בצריפין והשתלם במכונאות ובחשמלאות. הוא שאף להתקבל למכניון בחיפה ולחיות מהנדס-השמל. בתקופת עבודתו בצריפין השתלם בשעורי-ערב בבית הספר המקצועי הגבוה "מונטיפיורי", אך הספיק את לימודיו עם פרוץ המלחמה, כי אמר שאין מקבילים מדינה וחופש הינם. המוסדות המוסמכים קבעו כי עליו לשרת שירות חלקי בלבד אך הוא לא הסכים לכך והתגייס גיוס מלא ושירת בהטיבת "גולני". חבריו מספרים על מסירותו ונכונותו להקרבה עצמית, אשר הצילה רבים ממוות.

בשעת התקפה פרצה דליקה בקרבת מכל בנזין, והוא, תחת מטר-יריות, גלגלו למקום מבטחים.

ישעיהו, שהועלה לדרגת מ"כ, השתתף כמפעיל מכונית ירייה "שפנדאו" בקרבות הקשים על המחנה הצבאי האנגלי שנתפס על ידי הערבים בעפולה, בקרבות על לג'ון, מגידו, משמר העמק, אום אל-פחם, ג'נין, אבו-זריק, אבו-שושה, מנסי ואום זינאת.

ביום כ' בסיוון תש"ה, 9.6.1948, נפל בקרב על לוביה. גופתו נאספה אחריו חרש ימים ונטמנה בקבר אחים במשמר העמק.

"יהי זכרו ברוך"

שנות ה-40

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצות חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשא שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות הייתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות.

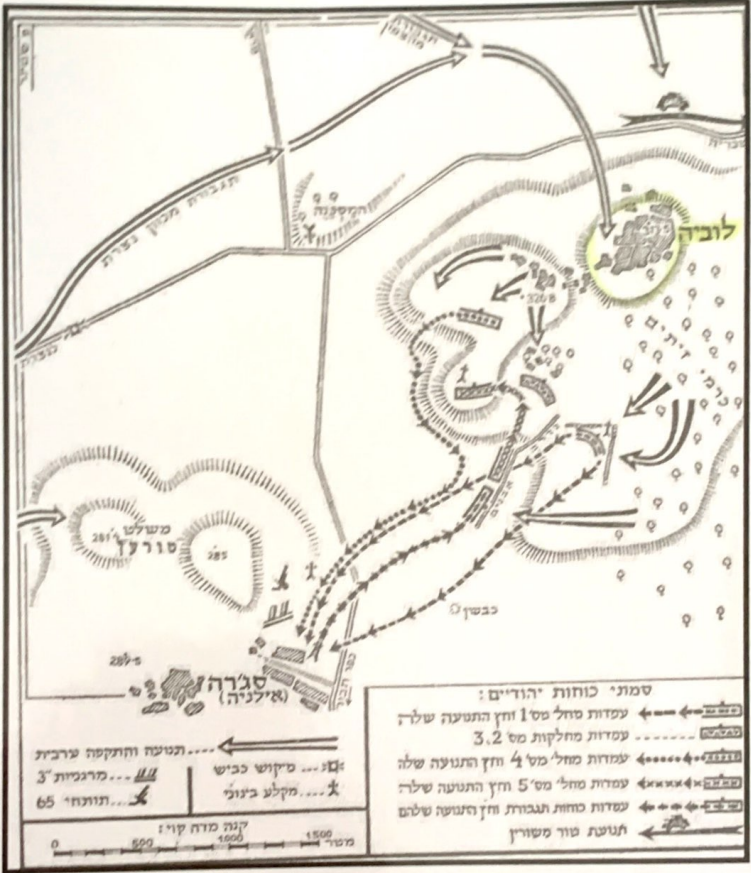

ההתקפה על לוביה

הכפר הערבי לוביה שוכן ממזרח להצטלבות הכבישים נצרת, טבריה ועפולה - פאראדיה. יכולים אנו לראות כפר זה כאחת מנקודות המאחז העיקריות של האויב בגליל המרכזי התחתון, אשר שימשה "טריז" מכיוון צפון מזרח לעבר משולש השטח העברי, אשר את צלעותיו היוו הכבישים עפולה-כפר תבור-טבריה, עפולה-בית שאן והצלע המזרחית - בקעת הירדן-הכנרת.

בתוקף מצבה זה הייתה. תמיד לוביה עשויה לשמש לוח קפיצה לכוחות "צבא ההצלה" של קאוק'גי, שחנו בגליל המרכזי, בין ניסיונותיהם לנתק הן את הגליל העליון והן את עמק הירדן ממרכז הארץ. ואכן, קיים היה באותה תקופה חשש רציני (ואומנם, כעבור זמן נתברר כי היה לחשש יסוד רב), שהאויב יעשה ניסיון ל"תנועת פגישה" מבתרת: זרוע אחת, של קאוק'גי מצפון תתקדם מלוביה דרומה: זרוע שנייה של כוחות עירקים, תתקדם מדרום צפונה, בקו ג'נין-עפולה (או, של כוחות סורים-מהמזרח). במידה ששתי זרועות אלו היו נפשטות, מוצאות לפועל ומשיגות את מטרותן, היו גורמות לניתוק כנ"ל. אולם נוסף לתפקידה זה של לוביה, תפקידה האסטרטגי, מילאה גם תפקיד טקטי מוחשי ביותר. תנוחתה הגיאוגרפית, מאות מטרים בלבד מהצטלבות הכבישים, אפשרה לכפר שליטה מלאה על התנועה כעורק התחבורה כפר תבור-טבריה, העובר הצטלבות זו. שליטה זו נתאפשרה עוד יותר על ידי משלט שהיה תפוס על ידי האויב משלט חירבת מסכנה ממש בהצטלבות, מקצת מצפונה לה. כתוצאה ממצב זה נאלצה (מאז חודש מרץ 1948) כל התנועה היהודית לעמק הירדן ולגליל המזרחי לעבור דרך כביש אחד בלבד - כביש יבנאל - דבר שהיה בלתי בריא מבחינות רבות. המטרה המרכזית של כוונת כוחותינו לכיבוש לוביה הייתה טקטית - לפתוח את הכביש מכפר תבור וסג'רה אל טבריה; אך בעת ובעונה אחת קיוו, כי על ידי כך גם יחסום עורק התנועה הראשי של האויב מהצפון אל משענו שבנצרת, את קטעי הכביש: נצרת-חרבת מסכנה - מראר.

זירת הקרב

על ילדותו

ערך בילדותו, התבלט ישעיהו בכישרונו, בתפיסה מחירה ובגישתו הרצינית והמעשית לעניינים שחרגו ממסגרת גילו, נטייה מיוחדת גילה לענייני טכניקה ומדע, מצעצועי "מכנו" בנה רכבות, אניות ומטוסים. בפניה מיוחדת בביתו הקים לו מעבדה ועסק בייצור והרכבת מכשירים שונים: פעמוני חשמל, סוללות, פעמוני אזעקה, שכלול מכשירים קיימים והמצאת מכשירים חדשים. לאחר שסיים את לימודיו בבית הספר היסודי – "תחכמוני" בירושלים והמרכז בת"א, החל לימודיו בבית הספר המקצועי "מכס פיין" בת"א ומוריו ניבאו לו עתיד מזהיר. הוא התעתד להשתלם במהנדס בטכניון, ועסק בניסויים שונים בהמצאת מכשירי חשמל ושכלולם. הוא הצטיין בכישרון רב במלאכת יד זעירה, חיטוב בעץ, הרמות, פיסול וציור. הוא ידע כל מלאכה: נגרות, מכונאות, מסגרות, יציקה, הרפסה, ייצור חותמות. צילום ופיתוח תמונות. הוא נחון גם בחוש מוזיקלי וניגן בכלי נשיפה שונים. נוסף לזאת גם ספורטאי מצטיין היה, בפרט בענפי השחייה והטניס. גם כשרון לשפות היה לו, והוא שלט בעברית, אנגלית, ערבית, צרפתית ואידיש ושמע ספרדית. בחדרו, נותרו כלי מלאכתו, מכשירי חשמל בשלבי הרכבה שונים, וכל כלי הנגינה – יתומים ועזובים – אותם ארו בקפידה וביקש כי ישמרו עבורו עד שובו...

זיכרונות ילדות,

אחי זינו היה גדול ממני ב-6 שנים. מרווח שנים מתאים ביותר לזכות "בהגנת" האח הגדול ולראות בו את הממכות מחד - וכך, אפשרות להשתלב בכל מעשיו ולהיות חברו ואיש סודו מאידך. תקופת ילדותי במחיצתו של אחי זכורה לי כתקופה נפלאה ומהנה.

בכל תקופת ילדותנו, התגוררנו בבתים מרווחים, חד-משפחתיים, מוקפים הצר גדולה, דבר שאפשר פעילות ענפה ובלתי מוגבלת כמעט למשחקי ילדים. כך הפכה ככל מקום הצרנו למרכז

השכונה. זינו, במנהיגותו ובכישורנותו ריכז בכל שעות היום ילדים סביבו. כעת, כאשר אני עוצמי אב לילדים, יכול אני להשוות את גודל הדיקא הפעילויות של ה"חצר" ואת תפקידו של זינו בה. היה לו כשרון מיוחד להמצאת דברים בלתי שגרתיים, משחקי המלחמה שלו באקדחי עץ וירי הוצים (מעשי ידיו לכל "גדוד" הילדים). היו מן המפורסמות. חיבור כל בתי השכונה אשר בהם ילדים בני גילו במערכת מורם, היה לשם דבר. להורי הילדים לא היתה מנוחה מצלצולים וזמומים בלתי פוסקים ובכל השכונה נעשה "שמח".

כנראה שגם ניהן בחוש מסחרי מאחר ששקד תקופה ארוכה על המצאת משחק בשם "הבנק" - וסביבו ריכז חיי מסחר, בנקאות ושירותים עירוניים (דואר, משטרה, עזרה ראשונה וכו'). בשעשוע זה אשר השתרע על מספר חצרות השכנים, לקחו חלק כ-30-40 ילד; בארגון מפליא ולכולם היתה תעמוקה ועניין. לימי הדופש הגדול הייתי מצפה במיוחד כי תמיד היו אלה ימי השיא של השנה. אני הייתי תמיד עוזרו הראשי והנאמן, ולנאותי-כי לי אח כזה-לא היה גבול. באופיו היה זינו עליו ומוב לב לכל הסובב אותו. חוש ההומור שלו היה מפותח ביותר וזכרוני כי יום אחד חזר מטיול עם חבריו בסביבות ראשון לציון, והוא פצוץ וזב דם בכל פניו. אני נתקפתי בבחלה ורצתי להזעיק את אמי. אמא בראותה אותו, הודעועה ורצה להזעיק רופא בשכונה, זינו הבין כי הנדיש את הסאה במעשה הקונדס שלו, ומיהר לנגב את שיירי מוץ תות השאמי מעל פניו, אותו קמף בעת טיולו. אולם הבחלה היתה כה גדולה, שמעונש לא הצליח להתחמק... כקרב בני המשפחה, בנושאים רציניים, היה הוא הבכור שאפשר לסמוך על הגיונו.

אף הורי ואחותי שרה, היו מתחשבים בשיקול דעתו. הוא היה בן מסור מאוד למשפחה והשרה זאת גם עלי ועל אחותי. זכרוני, יום אחד נפלה אימי למשכב ולא אבתה לאכול מיד ארגן זינו "שבתה כללית" בבית ועד שאימא לא טעמה מזון לא אכלנו גם אנהנו. זינו היה מרכיב למייל ברחבי הארץ ולבקר קרובי המשפחה. אינני זוכר אף נסיעה אהת אשר ממנה חזר בידיים רקות, תמיד חשב על כולם והיה מתאים את התשורה הנאותה לכל אחד מאיתנו. באותם ימים של נערות, חלה התבגרות מדר מאוד, והמבקשים בארץ על קיומנו תלשו את הילדים מעולם הילדות. במהרה ראיתי את זינו כמדים וכך לא יכולתי לחיות את כל ילדותי במחיצתו ואילו הוא, לא איתרע מזלו למצות את כל תקופת נערותו. בנופלו והוא בן 19 בלבד, היה כבר מבוגר, חייל, לוחם.

צ'בי 1973

אחי ישעיהו,

ישעיהו אחי היה ילד שקט, רציני ונבון ויחד עם זאת פעיל ועסוק תמיד. לא יכולתי להבין כיצד הוא מצליח לעסוק בכל כך עניינים ונושאים. יומנו היה מלא ועשיר. הוא התעניין בשטחים רבים, היה בונה ומשפר מכשירים אלקטרוניים ומכאניים, אהב מחוקה וציור. פעם בהיותו ילד הקים "דפוס". הוא התך אותיות גומי, חיברם זו לזו, העביר עליהם דיו, והיה מדפיס דברים שונים. גרנו בבית מרווח בחלק גדול ממנו. היו מונחים כלים ומכשירים שלו, רדיו שבנה בעצמו, כלי נגינה, מעבדת צילום וכלי שרטוט

וציור. למרות עיסוקיו ומכשיריו הרבים, היה מסודר להפליא ולכל כלי ומכשיר היה מקום קבוע. אימא הייתה מתלוננת לפעמים על כך שהוא ממלא את הבית בכליו, ואחי ידע לפיים אותה, שרצה למצוא חן בעיניה, היה עורך את השולחן לקראת קבלת האורחים, או מצפה עונה כטוב מעם, כי היה מחונן גם במלאכה זו, ואז אימא הייתה קודרת מאושר. אחי התעסק בדברים בכל משחקי גילוי לא התעסק בהם, אבל יחד עם זאת היו לו חברים רבים, אותם שחק והשתובב בכל משחקי הילדות. התחביבים שלו היו רבים: נגינה, ציור, צילום, אוסף בולים ומטבעות וכד'. מפני כשרונותיו המוזיקליים, צורף לתומורת של ראשון לציון בה ניגן בהצגה וקלרינו. למרות גילו הצעיר היה שקול ונבון והחורים היו שואלים מדי פעם את דעתו על עניינים שהעסיקו אותם, הוא היה בודק ובוחר את העניין ועונה כאיש מבוגר. ישעיהו הצטרף ל"הגנה" בגיל צעיר, היה פעיל בענייני מהתרת אבל בבית לא סיפר מאומה. הוא יצא לפעילות שלא ידענו עליהם, אבל מפי חבריו שמענו מדי פעם דברי התפעלות מאומן לבו. בשנת 1946 התחיל לעבוד בבתי המלאכה של הצבא הבריטי בצריפין ולמד בשעות הערב. החורים היו אמנם כמוצב חומרי די טוב ואחי לא היה חייב לעבוד, אבל הוא היה צריך כסף כדי לממן את תחביביו, צילום, שיעורי נגינה, צרכי שירטוט, כלים למכאניקה עדינה, שעורי נהיגה ושכירת מכוניות לפיילים עם חבריו. הוא היה חורר הביתה מהעבודה עייף, מכין שיעורים, לומד בתיכון מקצועי בערב ומוצא זמן גם להמשיך בעיסוקיו ובתחביביו. מדי פעם היה מביא הביתה פסל שיצק בבתי המלאכה, בין עבודה לעבודה. מצא זמן להיות פעיל באגודת "מכבי" ראשון לציון ובתומורתה וכן חבר באגודת מכבי אש מתגדבים. באחד הימים הראשונים לארץ פרוץ המהומות שקדמו למלחמת השחרור, בא הביתה והודיע שהתנדב לצבא. היה זה הרבה זמן לפני שהתחיל גיוס החובה. החורים לא יכלו להבין מדוע לא התייעץ איתם, אותו זמן היה לו תוכניות ללמוד הנדסה בטכניון, אני זוכרת את תשובתו: "דברים גדולים עומדים להתרחש, עלינו להיות מוכנים ועלוי למלא את חובתנו". הוא צורף לחשיבת "גולני" והשתתף בקרבות נגד כנפיות של קאוקג'י בגליל. עם יחידתו השתתף בקרב משמר- העמק ולאחר שנהדפה ההתקפה הקשה היה הקיבוץ בסים ליחידתו וממנו יצא לפעילות, כדי לטהר את המביכה מכנפיות ערביות. אני זוכרת את ביקורו האחרון בבית, זה היה בשבת בצהריים. ישעיהו בא אחרי קרב קשה בנינין. המקלע היה על כתפו והבדורים בתגורת. היה זה קרב אכזרי וכמה מחבריו נפלו. הוא דיבר מעט מאוד ואני הרגשתי שמשחו עבר עליו, הוא נראה לי מבוגר בעשר שנים. חורי היו נרגשים. הוא אמר כי הוא צריך לחזור ליחידתו וחורי ירו בו שישאיר בבית עוד יום אחד. אולם ללא הועיל, מען כי טחכים לו והוא מוכרח להיות עם חבריו.

כאשר ירד במדרגות, העיף מבט אחרון אחורה, ומבט זה מלווה אותי עד עצם היום הזה.

שרי - 1973

הוא היה...

הוא היה אמיץ וטוב לב, תמיד עזר לחבריו. אני רואה אותו בעיני השחורות, בקומתו הגבוהה. שמו היה ישעיהו אבל חבריו קראו לו "זינו". הוא היה עליז אך גם רציני. ישר, אך בשעת הכושר קופץ גדרות, פורץ לזולים. ושעה שהחבריה ישבו למדורה היה מוציא אבטיח לאכילה וגם הציזבט היה מוכן תמיד על שפתיו. בצאתו לקרבות היה רציני. "חברים אל פחדו!" היה אומר, "עוד אשוב, תראו!". והיה ניגש אל אמו, נושק על מצחה שחתקוד, מגגב עינה הדומעת במטפחתו, מלטף בנחת את שעררה המלבין ואומר: "אל דאגה! אחזור..."

בצאתו לדרך אמר לי: "יש לי מין הרגשה שאינני יודע את מובנה". והוא לחץ את ידי: "אם לא אחזור - גשי אל אמי ומסרי לה ברכתו של בנה החייל שחמוות נטל את חייו". והוא הלך. לידו נפל חברו ושלזלית נותרה במקום, לזכרו. וישעיהו רץ למלא מקומו, הוא נקם את נקמת חברו, והשמיד מיד וקצר בכל עמדות האויב, עד שלפתע בא כדור קטלני - והוא נפל. אני לא ידעתי כי קרה הדבר יצאתי לקראתו, להקביל פניו בזר דפנה. אך עיני חבריו שעמדו לפני גילו לי את האמת... הייתכן כי מת? כי לא יחזור לעולם? לפנים היה הציזבט כה מצחיק בפיו עכשיו יספרו ציזבט גם עלי... ונשארו לי ממנו רק זיכרונות קטנים: סיכה למזכרת, בגד מגואל בדם ומקום ריק על ספסלי החברה הזוכרת ואינה שזכחת...

מינח - 1948

החופש הגדול בחברת זינו

לא היה דבר משמח יותר בעיני מאשר החופש הגדול, כי פירושו של דבר היה להיפגש עם זינו. ולהיפגש עם זינו היה זה לא סתם מפגש עם בן דוד, אלא להיפגש עם חבר. חבר שהיה מלא המצאות בכל השטחים, ובמיוחד, בשטח הקונדסות-כלומר פגישה שכולה חוויה.

דודי, בגלל אופי עבודתו עבר מידי כמה שנים למקום מגורים אחר בארץ, ועל ידי כך ניתנה לי ההזדמנות לבקר במקומות בהם עברו הם לגור. אם זכרוני אינו מטעני, קרה זה בקיץ 1944 ולי זכור המקרה כאילו קרה אתמול. זינו הציע לבקר בעיר העתיקה בירושלים. כילדים, אהבנו לשוטט ברחובות והצעתו הייתה להקיף את העיר סביב סביב לחומות. היה זה יום חם ואנו השתרכנו לנו לאיטנו. קבלתי הסבר על השערים על פניהם חלפנו ועל יתר המקומות החשובים בהם נתקלנו בדרכנו. לבסוף הגענו לכותל. כאן קבלתי הסבר על המשאלות הנכתבות בפתקים המוכנסים בין אבני הכותל וכל אחד מאתנו כתב את בקשתו. לפתע נוכחנו כי השעה מאוחרת ועלינו לחזור הביתה. כאן באה ההצעה של זינו לחזור דרך סמטאות העיר העתיקה, ואני כמובן הסכמתי. כשנוכחתי שאנו הולכים סחור סחור כבר למעלה משעה שאלתי את זינו מה קורה כאן. ואז הודה הוא בראש שפוף כי טעינו בדרך ואין הוא יודע כיצד לחזור הביתה. הצעתי לפנות לאחד המבוגרים נענתה כי כולם ערבים, וכאן סיפר לי צרור של סיפורי זוועה מה עושים הערבים לילדים יהודים שהולכים לאבוד. פיק ברכיים אחזני וחרדה עצומה מלאה את ליבי ולולא פחדי הגדול הייתי פורץ בוודאי בבכי. לא אאריך בדברי. אחרי כחות רגליים של עוד למעלה משעה, כשכוחותיי כבר אפסו, מצא זינו את הדרך הביתה. וכאן, רק בשעת ארוחת הערב, התבררה לי האמת. זה היה אחד ממעשי הקונדסות של זינו.

ישעיהו אלקלעי
1973

תקופת שירותו הצבאי

על צילמתו הפיטחוני

בן 14 היה ישימה כשהצטרף לשורות ה"ההגנה", מספרו האישי היה 2421, היה בין צילמי בראשון לציון, וצד מהרה נתמנה כמפקד כיתה. עם סרוץ מלחמת השחרור, היה בין ראשוני המתנדבים. הוא צורף ליחידה הפלילית, חטיבת "אולני", והשתתף בקרבות הראשונים והקשים נגד צבא של קאוקזי. במק חודשים רבים השתתף בקרבות הלחי סוסקים להחרור הצמקים והפליל: אם אף לינאת וספיבתה, ההכנה על משמר הצמק, לצנין וצומת מצידו. הקרב על צנין ומצרכת סצירה. כלאום אמוץ ללא- חת התבלט בקרבות משמר הצמק, וכמקצין, חיכה על חבריו בשעת הקרבות והציף חיי רבים מהם. היה בין ראשוני הפורצים לצנין, בקרב סניס אף סניס עם האויב. תוך כדי הקרבות, הומצף לקורס קצינים, אולם במסגרת יחידתו נשלח כסמל מחלקה לקרב על לוביה. במק 3 ימים רצופים השתולף הקרב האכזר הלוביה, נגד אויב עצלה במספרו ובנשקו על לוחמינו, וכשניתנה הסקודה לסגת צמד ישימה ללא חת מול האויב תוך חיכוני על נסיגת חבריו, אק הוא עצמו נבל בקרב ב-6.48.9, שהנינו על חבריו.

לאחר חודש וחצי כאשר חזרו כוחותינו וכבשו את לוביה, נאספה זמנתו והובאה לקרב אחים במשמר הצמק.

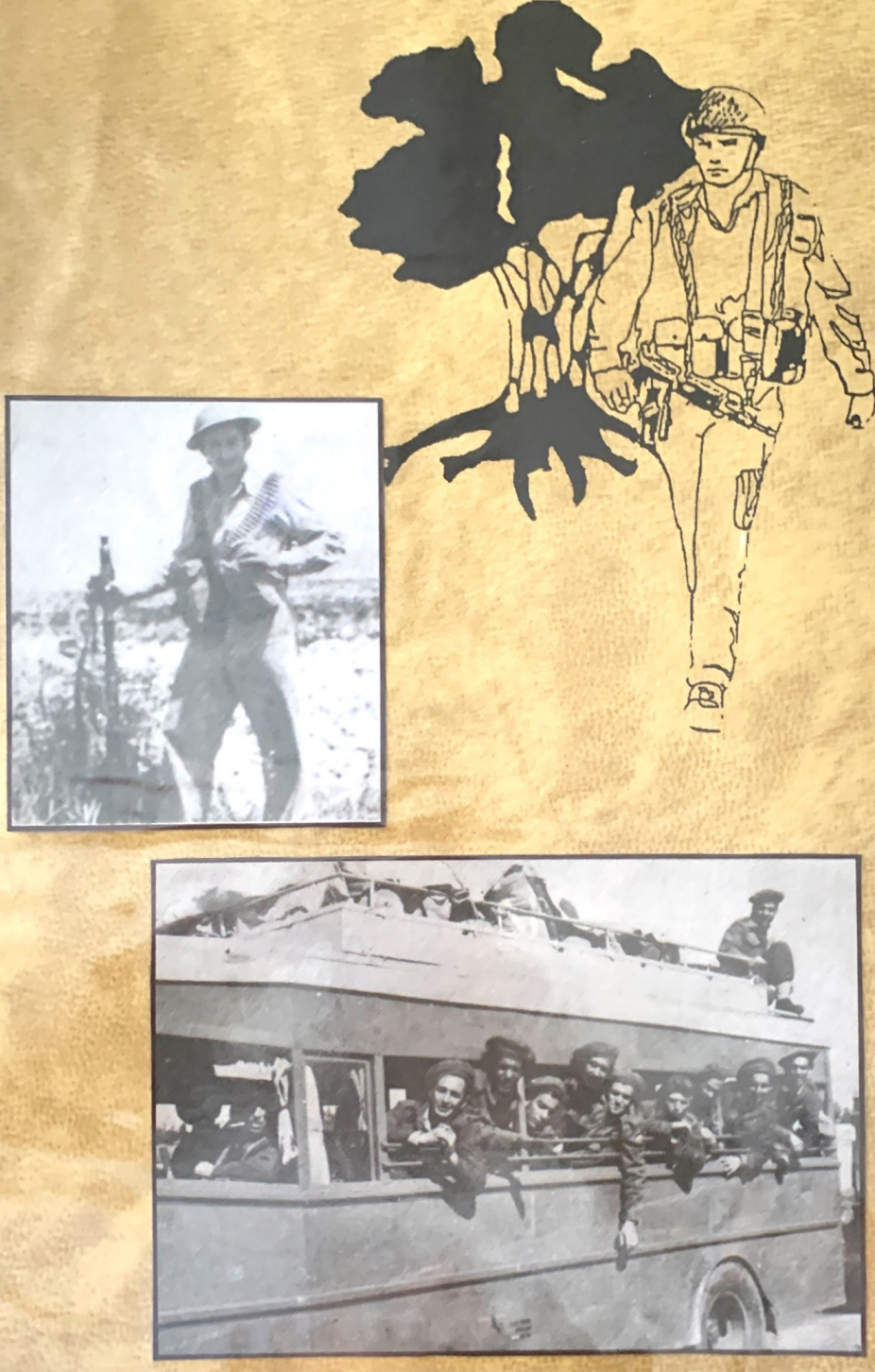
לזכר חברי

ב-29 בנובמבר 1947, יספ ישימה פגיתו והכין את שיעוריו: מקלט הדיוו בתוח, ומדי בעם קוצ רעש המונים ההולך ולומר מהרחקות הסמוכים. מדינתנו הוכרזה בצורת האומות האאוהדות כמדינה עצמאית. הסברים הושלכו הצידה, המחברות כוסו אקני וקסת הדיו התשללה אף מתחת לארון. רק הצט עמד לפני זמן קצר רץ על סני שורית המחברת, כתב זה עתה "אני נשיא..." ... קרב קשה וצל היה הקרב בו נסל, קרב שהתולף פלוש ימים ולילות. היה זה אחד הקרבות שקבע את סורף הפליל כולו, וישימה וחבריו ידעו זאת. הסוסס הניו על המקום, בציפורניהם החזיקו כל דעס על אדמה משלנו, וספניהם נשכו טרונות אויבים.

מאות מבין האויב נבלו, ומשלנו 43 אחים. סניס סופים ונאמנים, חברים מסורית. האדמה אשר למצנה נלחמו, ספסה את דמם הלח והצמיחה עש דשן.

במשמר הצמק, פגית הצלמינו, ניצב קרב אחים בו סמונים סניס יקרים וסופים, אשר מסרו חיייהם למצן האדמה הה סמונים, וביניהם- ישימה הפלילי נשכת. ניצחו לך רשפי ערק, ויהי לזכר ברק.

יולי 1948
חבר לנשק

ההגנה בארץ-ישראל
המפקדה הארצית

א' חמוז חש'ח
(8.7.48)

הגנו אודיו ג'צ'ר כי סג' יסעיה אלכראטי ז'א

נפ' בס'ת א'וי הפק'ינו ג'ויף י' ס'ין תש'ח (9.6.48) סקרה על א'סיה .

הא'ואה, הי'שוב הי'צ'רי וההגנה הי'צ'רית י'סאו ז'אהף ה'צ'יד א'ה

זכר י'סעיה א'ה נפ' בהגנה הארץ' וב'ע'ז'ר'ת ז'א ח'רותנו ול'צ'או'ה'נו.

אפקי
ההגנה

למר משה אלדרוטי

חל אביב

מפקד הכתה - אלדרוט ל"א

באפריל 1948 סיימתי את קורס הקצינים (הראשון של צה"ל) וחזרתי "הביתה". נשלחתי לקורס מקיבוץ משמר העמק, וכשנסתיים הקורס הייתה משמר העמק נצורה על ידי כוחות קאוקג'י. החייצבתי, אפוא, במטה הגדוד כשריד, עליחי לעמדת תצפית והסתכלתי על קיבוצי מכוסה בעשן הפגוזות תותחי הערבים. מפקד הגדוד אמר לי בקיצור ובפשטות, הרי לך מחלקה הבנויה ממגויסים חדשים, קח אותם, עבור ברגל את העמק והכנס למשמר העמק כתגבורת- הם מחכים לך ולאנשיך שם. כינסתי את המחלקה. היו אלה בחורים צעירים, כמעט כולם עולים חדשים מארצות מזרח אירופה, רובם הגיעו זה עתה מקפריסין, רק אחדים מהם דיברו עברית והשפה הרווחת הייתה אידיש. הם היו מחולקים ל-3 כיתות, ובראש כל אחת מהן עמד מפקד כתה. את עיני צד אחד מהם, שחרר, תמיר, רזה. את הנשק החזיק בידו בקלות והחגור המאולתר חגר על גבו בדרך שלא הפריעה לו בתנועתו. כך נראה חייל.

"מה שמך?" שאלתי אותו.

"אלדרוט" ענה.

מרגע זה החלה הכרותנו.

בלילה חצינו את העמק ונתקבלנו במשמר העמק על ידי מפקד הנקודה שהציב אותנו כעתודה למשימות מיוחדות.

כבר בלילה שלמחרת ביצענו את משימתנו הראשונה- הצבת מכשול אנטי טנקי על הכביש בין מגידו למשמר העמק, וזאת כדי למנוע מהמשוריינים נושאי התותחים שעמדו לראשות התוקפים הערביים מלהתקוף את משמר העמק ולנתק אותה מבסיסה העורפיים שבצמק. המחלקה התפרסה על הגבעות שמסביב לנקודה על הכביש שנבחרה כמקום לבניית המכשול. תפקידה היה למנוע הפרעה בעבודה. הלילה עבר בשקט, לא היה שום אירוע, ויחד עם זאת הייתה זו פגישתם הראשונה של חיילי המחלקה עם הלילה ועם הפחד. מדי רבע שעה נשמעה אזעקה מאחת הגזרות- הערבים מתקרבים. אני ניגש למקום ומפקד הכתה מראה את הכיוון שממנו מתקרב האויב. אני מתקדם לכיוון זה- אין כלום. אני לוקח איתי את מפקד הכתה, נע לכיוון המצוין ומראה לו את "האויבים"- שייחצב, חוחים, ברקנים, ושאר צמחים המשמיעים רעש שהורח נושבת בהם. כך עבר כל הלילה. רק עם בוקר סיכמתי לעצמי תופעה בולטת. הגורה היחידה שלא הודעתה אליה במשך כל הלילה הייתה גורתו של אלדרוט. עצביו שלו עמדו במבחן הראשון של הלילה ושל הפחד. שתי נקודות. מאותו לילה יצאנו לילה לילה. סיינו, פשטנו, פוצצנו מבנים ששימשו עמדות אש יומיות לערבים. סדר התנועה היה תמיד קבוע- הכתה המוליכה כתתו של אלדרוט.

כך היה גם בקרב על כיבוש תל מגידו ומשטרת לג'ון. יצאנו ממשמר העמק קצת מאוחר מדי, וגמרנו את כיבושי הלילה בכיבוש הכפר מנסי, כאשר העמק מבדיל בינינו לבין תל מגידו. אור היום האיר. לחצות את העמק החשוף, בנשק שעמד לרשותנו, בלי חיפוי בלי סיוע אש? אודה על האמת, חששתי קצת. אבל לא היה לי זמן רב מדי לשיקולים. עוד אני תוהה, וכתתו של אלדרוט - כתת החוד כבר גולשת באור יום מלא, מתפרסת בעמק וחוצה אותו בריצה. נענו אחריו במהירות וסגרנו את הפער. הערבים בתל מגידו כנראה קמו משנתם זה עתה. האש שנורתה הייתה מפורתת ובלתי יעילה. תוך דקות ספורות חצינו את העמק וטיפסנו על המדרונות התלולים של התל. כאשר הגענו, לא נותר לנו אלא לירות לעבר הערבים הנסים, ולאסוף כל מה שהשאירו אחריהם במנוסתם המבוהלת.

אחרי כיבוש מגידו כבר יצא שם המחלקה (מחלקה מס' 1) למרוחק. ואז הוטלה המחלקה לקרב לא לה, במסגרת יחידה מאולתרת, באזור סג'רה אילניה. הקרב האחרון של מפקד הכיתה על אלדרוט. נספחנו לפלוגה מגודר שכן שתפקידה היה לכבוש את לוביה בו בערב. קיבלנו משימת איגוף בתנועה לילית ארוכה. יצאנו מביה"ס כדורי, ואחרי מסע בין שעה שעתיים נערכנו לרגלי הגבעה בעורפה של לוביה שאותה היינו אמורים לכבוש. ביצענו את ההסתערות כפי שלמדנו מניסיון הפשיטות הקודמות - בלי קול, בלי לפתוח באש, בלי לגלות את עצמנו ואת כוחנו.

הוברר לנו כי זו הדרך שבה נופלת על האויב חרדה מהממת. הוא יודע שהוא מותקף, אך אין לו מושג מהיכן בדיוק, ומה עוצמת הכוח. כיבוש הגבעה "הלך" בקלות ובלי אכזות מצידנו. לאחריו האיר היום. ולאור היום נסתבר שעיקר כוח הפלוגה שאמור היה לכבוש בלילה את הכפר – לא השלים את משימתו. כתוצאה מכך היינו אנו המנותקים. החזקנו בגבעה שמעבר לכפר, אך הכפר נשאר בידי הערבים והפריד אותנו מעיקר הכוח. וגרוע מזה. זו הפעם הראשונה היה עלינו להלחם ביום – בהעדר המגן של הלילה. ואמנם החל קרב אש ממושך. לאחר זמן מה הוקפה הגבעה מכל עבריה. מאות ערבים חפסו עמדות על הגבעות שעיתרו את גבעתנו החשופה. הם לא עשו דבר אלא צלפו. פצועים והרוגים ראשונים היו לנו כבר אחרי כמה דקות. החלטנו החלטה פשוטה אך יחידה שהייתה לנו. כל חייל וחייל מצא לעצמו מחסה, שיפר אותו בידיו ושהה בלי תנועה ובלי תגובה. מכל כתה הפעלנו את המקלעים בלבד, באש בודדת לצליפה נגדית ולשם מניעת הסתערות כוללת עלינו. כך פעלו המפקדים – כדי לכוון את האש, ומפעילי המקלעים לפי הוראות מפקדיהם. כמוכך, מי שצפה ומי שירה חשף את עצמו. לא יכול היה לפעול מבלי לחשוף את עצמו. ואמנם בשעות שבין האר היום לשעות אחר הצהריים המוקדמות – אלו היו אכזותינו. המפקדים בתצפית, ומפעילי כלי הנשק. כל מפעיל שנפגע הוחלף על ידי חברו. ובשעה שלא נותרו מחליפים נטלו המפקדים את המקלעים בידיהם. כך עשה אלדרוטי. במשך השעות הארוכות של אחר הצהריים הפעיל את המגל"ד. צפה, איתר, ירה וירד למחסה. עד שנפגע בעצמו.

באפריל נפגשנו בשריד, ביוני נפרדנו בלוביה. הכרות של שלושה חודשים בלבד, עם בחור צעיר, שקט, בעל כושר החלטה, בעל אומץ לב אישי, מנהיג חבורה קטנה של חיילים – עולים חדשים. אדם בפורטנציה נשאר תמונות של בחור צעיר שלא יזקין לעולם, ונשאר רק מחשבות מה היה אילו התהלך בין החיים אתנו, כאן והיום. משהו מזה יכולתי לחוש בפגישה ראשונה שנפגשתי על אלדרוטי אחר. בסיור ראשון במגדל העמק הצופה על שריד, במשרדי המועצה המקומית עם ראש המועצה הצעיר. רק בסוף הפגישה אמר לי צבי, אני אחיו של אלדרוטי ששרת עמך בגולני ונפל בלוביה.

האח הבכור קבור במשמר העמק, והצעיר יש לו יד בהקמת מגדל העמק כישוב שקלט את אותם עולים שעיימם נלחם הבכור, עליהם פיקד, ומקום קבורתם משמר העמק. ממשמר העמק עד מגדל העמק משתרע עמק יזרעאל, כפי נראה כיום, והמראה מקופלת בו האימרה הנדושה קמעא, שאנו משתמשים בה – "בנופלו הבטיח לנו את המראה הזה של עמק כולו".

אפריל ר'נר
1973

אנדרטת הזיכרון לחללי חטיבת גולני, בצומת גולני

והוא איננו...

בשבילכם זה היה רק שם
פשוט ורגיל ונפוץ עד מאוד
בשבילכם הייתה זו רק
הכרות אחת,
אחת בלבד מבין רבות

וגם זאת רק אולי, יתכן והלואי
אך לי הייתה זו מטרות חיי,
זוהר ימי שעבר וחלף-
ואת שמחתי ואשרי מסביבו
כרך.
והלך.

מינה
יולי- 1948

זיו השקיעה חור והאדים
שמים וארץ זה בזה נשקו
והפכו לאחד.
יום אביב, בהיר, חביב,
רננת נפשות צעירים-
אחרות,
וכאילו שחק יום זה ללבבות
צעירים.
אך למעני, חלף יום האביב,
גם הקיץ חלף, הכול שעליו היה
וחביב.
אהבות ראשונות, נשיקות מתוקות,
חדשים לבקרים.
בשבילי רק החורף נשאר, קודר, ואכזר,
שמים שחורים וימים אפורים.
והוא איננו !!
הכול לקח אתו יחדיו,
שמחת ימי עלזת חיי.
חיוך נעורים ושחוק רננים.
מילים מתוקות, נעימות.
מנגינות חיים ערבות-
הכול לקח.
והלך, לא ישוב
לא יחזור לעולם
הוא הלך ונדם,
הלך, ותם איננו
למענכם אולי נוספה בכוס הדמעות-
עוד דמעה מלוחה וחמה אחת,
עוד חבל אחד התמוגג ולהט,